

Verslag innovatietafel Omzien 26 mei 2017

Dit is het verslag van de achtste bijeenkomst van de innovatietafel Omzien, het netwerk voor bewonersinitiatieven in de regio Utrecht. Op dit moment registreren we circa 25 aangesloten initiatieven. Dit aantal groeit gestaag door. Omdat we steeds meer initiatieven in beeld krijgen en er nieuwe opstarten.

We waren deze keer te gast bij Austerlitz Zorgt in het dorps huis 't Trefpunt in Austerlitz. Een fijne plek om te werken. Dank voor de ontvangst.

De bijeenkomst is voorbereid door Lex Halsema (Maarn Maarsbergen Vitaal), Heleen Andre de la Porte (buurtvereniging Vogelenzang Bilthoven), Wilma de Buck (Cooperatie Wederzijds en werkzaam voor Raedelij), Jan Sniijders (Austerlitz Zorgt) en ondergetekenden. Wilma de Buck heeft de mensen van Austerlitz Zorgt geïnterviewd. Met dank!

Ook dank aan alle deelnemers voor hun inbreng. We hebben in een goede sfeer samen gewerkt aan actuele vraagstukken en de basis gelegd voor het vervolg van de innovatietafel.

1. Actuele vragen die leven bij bewonersinitiatieven en andere deelnemers innovatietafel

- a. Nemen bewonersinitiatieven echt regie over zorg- welzijn en woonvraagstukken voor hun eigen buurt of dorp? En/of hebben zij die ambitie? Regie in de zin van wie je als bewoners in huis haalt als je zorg nodig hebt, voorwaarden stellen aan zorgaanbieders/partners met wie je wilt samenwerken, eigen bewoners/leden helpen bij hun vraag en het koppelen van het meest passende aanbod, enz. Regie over gezondheid en welzijn in de eigen buurt of dorp. → **een belangrijke vraag, we denken dat deze vraag in thema 1 uit het onderzoeksvoorstel kan worden meegenomen.**
- b. Hoe krijgen we eenzame mensen (ook de mensen die we wel kennen) zover dat ze mee gaan doen aan activiteiten die ze mogelijk leuk vinden? → **deze vraag blijkt belangrijk te zijn voor startende en meer volwassen initiatieven als Austerlitz Zorgt. We willen hier een aparte workshop/themamiddag aan wijden voor geïnteresseerde initiatieven. Of we combineren dit met een volgende netwerkbijeenkomst.**
- c. Financieringsvraagstuk van zorgwoningen. Austerlitz Zorgt zet zich volop in op dit vraagstuk. Dit is een nieuwe ontwikkeling die om nieuwe antwoorden vraagt → **landelijk zijn er enkele initiatieven actief op dit gebied. We gaan deze kennis clusteren en kijken hoe we dit vraagstuk kunnen versnellen.**
- d. Hoe kunnen we zorgen als initiatief voor continuïteit en benodigde mensen en middelen daarvoor zodat het initiatief doorontwikkeld en niet verzand? We erkennen het spanningsveld tussen bewoners die zich als vrijwilligers willen inzetten en wat er mogelijk meer nodig is aan mensen/middelen? → **dit thema sluit aan bij de vorige innovatietafelbijeenkomst over**

professionalisering van bewonersinitiatieven. Hiervoor gaan we een aparte themamiddag organiseren gericht op verder brengen van het eigen initiatief, wat nodig is en we maken een handreiking daarvoor.

- e. Hoe verbinden we op een goede manier operationeel ingestelde mensen/initiatiefnemers en meer bestuurlijk ingestelde mensen/initiatieven? Beide heb je nodig, maar door de verschillen in inzicht wat je doet als initiatief, hoe je het aanpakt, en het ambitieniveau kan leiden tot stagnatie. → **dit gaat ook over effectief besturen, teamrollen, diversiteit, samenwerken met ruimte voor ieders talent, beelden en waarden. Deskundigheidsbevordering wordt een nieuw thema. We gaan kijken hoe we dit inhoud gaan geven.**
- f. Welke opties zijn er voor sociale duurzaamheid, buurtaanpakken gericht op meer cohesie, naar elkaar omzien, welzijn, wonen en uiteindelijk ook zorg? Is hier sprake van een geleidelijke ontwikkeling/schaal? → **bewonersinitiatieven (bestaande of startende) die meer willen doen rond welzijn en zorg hebben behoefte aan voorbeelden en een overzicht van verschillende opties als die er zijn. Dit pleit voor een goede beschrijving van bestaande initiatieven die op welzijn en zorggebied actief zijn. Dit nemen we mee in de eerste onderzoeksvraag van het onderzoeksvoorstel.**
- g. Wat kunnen netwerken/professionele organisaties als welzijnsinstellingen, gemeenten, corporaties en zorgaanbieders toevoegen aan initiatieven? → **deze vraag is actueel en bij initiatieven die al een tijdje bezig zijn steeds meer aan de orde. Deze vraag wordt ook veel gesteld door gemeenten, welzijnsinstellingen, corporaties en zorgaanbieders zelf.**

2. Austerlitz Zorgt in beeld. Interview door Wilma de Buck

Vanuit Austerlitz Zorgt waren Marianne Veenema (dorpsondersteuner), Jan Smelik (secretaris) en Jan Sniijders (voorzitter) aanwezig.

Marianne Veenema is als dorpsondersteuner 16 uur in de week (en ook wel eens meer) betaald actief voor Austerlitz Zorgt. Ze beantwoordt vragen van leden, coördineert vrijwilligers, koppelt vraag en aanbod aan elkaar, verricht huisbezoeken en organiseert deels de activiteiten en diensten. Marianne ziet steeds meer echt eenzame mensen aanhaken en meedoen. En daar is ze ontzettend blij mij. Een van de nieuwste activiteiten is het Austerlitz Online project. Er is veel belangstelling bij leden van Austerlitz Zorgt. Daarnaast is Austerlitz Zorgt het wijkteam voor het hele dorp. Over de invulling ervan zijn afspraken gemaakt met de gemeente Zeist. Austerlitz Zorgt blijft heel alert als het gaat om regels. Om sommige kun je echt niet heen, maar het blijft de uitdaging om geen regels te accpeteren die geen toevoegde waarde hebben.

Jan Smelik is als secretaris (onbezoldigd) druk met contacten, mailings, nieuwsbrieven. Daarnaast coördineert hij externe activiteiten en externe contacten met bijvoorbeeld het Zorgkantoor. Een keer per 2 maanden organiseert Austerlitz Zorgt spreekuur voor belangstellende burgers uit Nederland. Austerlitz Zorgt wordt veelvuldig benaderd en soms komt er een hele grote delegatie uit een wijk of een dorp van ver op bezoek. Jan is ook trekker van de projectgroep Zorg, een onderdeel van het traject om als zorgcoöperatie zelf zorgwoningen te ontwikkelen. Er gaat best veel tijd in zitten (12 uur per week). Jan geniet van het succes. Hij geniet ervan om een bijdrage te leveren aan Austerlitz Zorgt. Jan heeft een fulltime baan, maar kan als ondernemer redelijk flexibel zijn agenda beheren.

Jan Sniijders is gepensioneerd en steekt met hart en ziel veel tijd in Austerlitz Zorgt. Jan doet als voorzitter onder meer het volgende:

- Coördineert de afstemming met gemeente over het wijkteam en de uitvoering van de taken van het wijkteam.
- Aansturing dorpsondersteuner
- Voorzitter stuurgroep zorgwoningen
- Contacten en onderhandelingen met gemeente Zeist
- Jan is heel actief in regionale en landelijke initiatieven gericht op versterken van bewonersinitiatieven.

Waar Jan namens Austerlitz Zorgt sterk op let is dat in de samenwerking met gemeente Zeist, corporatie, zorgaanbieder en zorgkantoor Austerlitz Zorgt heel duidelijk is over hun randvoorwaarden rond effectieve tijdsbesteding, beperken overheadkosten en regelgeving, enz.

Wie meer wil weten kan kijken op de website: www.austerlitzzorgt.nl of Jan bij de volgende innovatietafel vragen stellen.

3. Toekomst innovatietafel Omzien, netwerk van bewonersinitiatieven zorg, welzijn en wonen in de provincie Utrecht.

We hadden het al aangekondigd en ook voorbereid met een notitie. De toekomst van de innovatietafel. Hoe kan ons netwerk zo dienstbaar mogelijk zijn aan de ontwikkeling van bewonersinitiatieven?

Het aantal initiatieven groeit, initiatieven ontwikkelen zich breder. Er is een groeiende diversiteit in soort vragen/thema's, en we vragen ons af of het eigenaarschap voldoende bij de initiatieven ligt. Hieronder de belangrijkste uitkomsten en voorlopige conclusies.

Behoeftte van startende initiatieven:

- Omzien is een start-up community voor burgerinitiatief
- In pre-fase (verkenningfase) van een initiatief heeft netwerk Omzien een actieve ondersteuningsrol:
 - Katalysatorfunctie, vragen stellen die buurten niet zelf stellen
 - Coachen, empoweren
 - Hands-on ondersteuning
 - Versterken initiatiefgroep en ontwikkelen draagvlak in eigen buurt/dorp
 - Buurt ondersteunen bij het verkennen van passende vorm
- In startfase initiatieven:
 - Verzamelen, verrijken en delen van methodische, operationele en praktische en functionele kennis zoals:
 - Filmpjes, materialen die initiatieven gebruiken, plannen delen, FAQ vastleggen
 - Stappenplannen en tools voor initiatieven: basiskennis en wat nodig is om stappen te zetten
 - Voorbeelden van initiatieven
 - Doorlinken naar relevante sites en de sites van initiatieven
 - Online sociaal platform dat geschikt is voor ondersteuning Community of Practice: online community bouwen, actieve moderatie, actieve uitwisseling, regelmatig nieuwsbrieven, beschikbaar stellen van tools, kennis, voorbeelden. Zie ook sociaal platform LOC.
 - Offline ontmoetingen blijven organiseren en faciliteren. Ruimte voor ontmoeting, vragen inbrengen, pitchten van een eigen plan, sparren met anderen die verder zijn. Ruimte scheppen voor vragen van met name startende initiatieven.
 - Pool creëren van mensen uit het netwerk van bewonersinitiatieven die zich op aanvraag willen inzetten voor een ander initiatief.
 - Netwerkgeregels afspreken: bijvoorbeeld deelnemers aan het netwerk zijn bereid hun eigen ervaring, tools en kennis te delen met de andere initiatieven.

Behoeftte meer volwassen initiatieven

- Hoe zorg je ervoor dat "mensen-met-plannen" verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen plannen/initiatieven (+ anderen er niet mee opzadelen)? Hoe stimuleren we een doe-cultuur?
- Hoe houdt je ruimte voor leuk bestuur met gevarieerde mensen en hoe ga je om met bestuursleden met andere beelden/meningen of mensen die eigenlijk geen zinvolle expertise hebben?
- Hoe bestendig je een initiatief? Hoe komt het in een volgende fase?
- In meer technische, operationele en praktische informatiebehoefte kan als volgt worden voorzien:
 - Het ontwikkelen van een platform waarin een op een toegankelijke manier praktische kennis, voorbeelden van statuten, stappenplannen en tools

- worden aangeboden.
- Het bieden van een sociaal platform waarin op eenvoudige wijze bezoekers van het platform kunnen uitwisselen over diverse vragen die er leven
- Meer complexe vraagstukken die context en persoonlijk gebonden zijn:
 - Intervisiegroepen opzetten
 - Deskundigheidsbevordering: bijvoorbeeld workshops/themabijeenkomsten rond volgende vragen:
 - Hoe vorm je een goed bestuur, samenstelling en teamrollen
 - Hoe kom je van denken naar doen?
 - Hoe vul je wederkerigheid in? Wederkerigheid in de beweging
 - Netwerkgericht werken hoe doe je dat?
 - Spanningsvelden binnen initiatieven en tussen initiatieven en stakeholder zoals gemeentes, hoe ga je daarmee om?
 - Financiering van initiatieven voor verschillende fases
 - Bezoeken van initiatieven, een meeloopdag
- Thema's / vraagstukken die meer volwassen initiatieven willen agenderen.
Voorbeelden:
 - Financiering van zorgwoningen als bewonersinitiatief
 - Samenwerking met gemeente op effectieve wijze/ right to challenge

Bijna alles wat initiatieven ondernemen is leren. Want het is pionieren. Ook als je als initiatief langer bestaat. Dit pleit ervoor om in het netwerk ruimte te blijven houden voor actuele vraagstukken en te werken aan wat zich op elk moment aandient. En ook ruimte voor toekomstgerichte vraagstukken, innovatie en inspiratie.

Eigenaarschap, rol en samenstelling van de innovatietafel:

Er is gesproken over de rol van het netwerk Omzien om de gezamenlijke bewonersinitiatieven meer een sterkere stem te geven naar de buitenwereld (gemeenten en andere stakeholders toe). Daarmee kan het collectieve netwerk ook richting overheden en markt meer een positie innemen.

De deelnemers aan de innovatietafel zien netwerk Omzien vooral graag als lerend netwerk en een Community of Practice waarin we via de praktijk kennis opdoen en uitwisselen. Versnellen en kennisdeling. Stichting Omzien volgt hierin de behoeftes van initiatieven. Er lijkt op dit moment bij initiatieven niet de behoefte te zijn om de besturing en rolverdeling rond de innovatietafel te wijzigen. Qua samenstelling van het netwerk is het duidelijk dat het echt een netwerk voor en door bewonersinitiatieven in de regio Utrecht is die zich met welzijn, zorg en woonvraagstukken bezig houden. Wel zijn professionals uit gemeenten, welzijnsinstellingen, corporaties, zorgaanbieders, banken enz. welkom om bij te dragen aan de versnelling van bewonersinitiatieven.

Zorg: bewonersinitiatieven moeten wel wat in hun mars hebben. Aandacht voor zwakkere wijken is nodig → enkele bewonersinitiatieven in wijken in stad Utrecht zijn actief in de wat zwakkere wijken. Dit volgen we actief. En we kijken of dit ook op andere plekken tot de mogelijkheden behoort?

We willen heel graag jullie feedback op hierop. Vooral als je niet aanwezig kon zijn. Heb je nog andere suggesties voor de innovatietafel of andere behoeftes meldt het ons. Graag ja aanvullingen doorgeven voor 22 juni via de mail aan Jitske. Voor de volgende innovatietafelbijeenkomst komen we met een voorstel voor de komende periode.

4. Volgende bijeenkomst

Maandag 28 september van 14.00 tot 17.00 uur. Locatie wordt nog bekend gemaakt!

Dank voor de samenwerking en allemaal een hele fijne zomer toegewenst.

Jurgen van der Heijden en Jitske Tiemersma